

Автор статті:
Наталія Коляда,
студентка
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
володарка 1 місця у номінації
«Наукові роботи»

Науковий керівник:
Оксана Василівна Волошина,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З АУТИЧНИМИ ДІТЬМИ В УМОВАХ ЦЕНТРУ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Сучасний етап розвитку теорії і практики корекційної педагогіки, психіатрії та психології характеризується посиленою увагою до поглибленого вивчення особливостей психічного розвитку аномальних дітей. Аутичні діти багато років були позбавлені доступних для інших осіб форм медико-психолого-педагогічної допомоги, оскільки аутизм є надзвичайно складною проблемою як у теоретичному, так і в практичному аспектах.

Проблема аутизму вивчалась і висвітлювалася в науковій, медичній, психологічній і педагогічній літературі протягом багатьох століть. В основному це були зарубіжні дослідження (Н. Asperger, L. Bender, M. Bristol, S. Harris, B. Hermelin, L. Kanner etc.). Наукова розробка проблеми аутизму в пострадянському просторі, насамперед, пов'язана з іменами видатних російських психіатрів, психологів, педагогів-дефектологів (Е. Блейлер, Д. Гіляровський, К. Лебединська, О. Нікольська, Н. Озерецький). Важливо зазначити, що в останнє десятиріччя в Україні спостерігається зацікавленість цією проблемою як науковцями, так і практиками (Т. Ілляшенко, С. Конопляста, К. Островська, М. Рождественська, М. Химко, Д. Шульженко) [1].

Об'єкт дослідження – корекційно-педагогічна робота з аутичними дітьми.

Предмет дослідження – методи та прийоми корекції раннього дитячого аутизму в умовах центру соціальної реабілітації.

Мета дослідження – проаналізувати та апробувати методiku корекційно-педагогічної роботи з аутичними дітьми в умовах центру соціальної реабілітації.

Теоретичною основою дослідження виступили положення щодо характеристики аутизму як клінічного варіанту такого типу дизонтогенезу, як спотворений розвиток, концептуальні положення щодо терапевтичних і

корекційних технологій, методів, засобів у контексті психолого-педагогічного впливу на розвиток дітей з аутизмом, поведінкова терапія, групова терапія, метод вибору.

Дитячий аутизм (від лат. *autos* – сам) є одним з клінічних варіантів такого типу дизонтогенезу, як спотворений розвиток (за термінологією В.В.Лебединського). При цьому типі психічного дизонтогенезу спостерігаються складні поєднання загального психічного недорозвинення дитини, а саме: затриманий, ушкоджений та прискорений розвиток її окремих психічних функцій [2].

Нормальному психічному розвитку дитини з аутизмом перешкоджають (або інакше стають механізмами психічних порушень) такі розлади: дефіцит психічної активності дитини; вади сенсомоторних функцій; вади інстинктивної сфери; мисленнєво-мовленнєві порушення.

Питання про аутистичні розлади в дитинстві розглядається майже століття. Залежно від наукового напрямку, в аспекті якого розглядають аутистичні розлади, їхню природу і клініку, їх відповідно визначають як симптом, синдром, хворобу, патологію розвитку. Це відображено й у міжнародних класифікаціях хвороб, у яких аутистичні розлади визначено серед найрізноманітніших порушень розвитку або психозів дитячого віку [1].

Існує велика кількість терапевтичних і корекційних технологій, методів, засобів у контексті психолого-педагогічного впливу на розвиток дітей з аутизмом. Деякі з них опрацьовано спеціально для дітей цієї категорії (АВА, ТЕАССН, холдинг-терапія, програма активності (M.&Ch, Knill), метод «Доброго старту», «Терапія повсякденним життям» (Daily Life Therapy, K. Kitahara, S.Greenspan), «Метод вибору» (Option Therapy, B.&S. Kaufman); деякі – однаково успішно застосовують для дітей з різними розладами розвитку, у тому числі, і для дітей-аутистів (методи альтернативної комунікації, метод розвивального руху В.Шерборн, нейропсихологічні корекційні методи, музико-, ігрова-, арт-, кінезо- іпотерапії тощо).

Система допомоги особам з аутизмом в Україні лише почала формуватися, чим започатковується виконання державою обов'язків по реалізації конституційного права своїх аутичних громадян на адекватну їхнім можливостям освіту.

Оскільки, як свідчить аналіз спеціальної літератури, методи для лікування аутизму розроблені недостатньо, тому на сьогодні цим дітям можливо надавати лише реабілітаційну і корекційну допомогу.

Наше дослідження проводилося на базі Вінницького обласного центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів "Промінь", у якому взяло участь троє дітей із синдромом раннього дитячого аутизму та їхні батьки. Заняття

проводилися раз на тиждень, протягом 8 тижнів. Ми зробили акцент на спільній психокорекційній роботі дітей-аутистів та їхніх батьків. У програмі використовувалися елементи холдинг-терапії, ігротерапії, арт-терапії, танцювальної терапії та музикотерапії.

Результати здійсненої корекційно-педагогічної роботи з аутичними дітьми в умовах центру соціальної реабілітації дозволили дійти висновку про позитивні результати, які виявились у зменшенні, пом'якшенні аутизму, встановленні більш тісного емоційного контакту між аутичною дитиною і батьками; у зростанні психічної активності дітей, підсиленні інтересу до оточення, прихильності дітей до близьких людей; у виявленні у дитини бажання взаємодіяти, у розвитку довільної уваги; у зменшенні негативізму та агресивних виявів у поведінці дитини; у покращенні засвоєння побутових навичок; у прогресі у розвитку мовлення; у позитивному впливі на батьків аутичної дитини, які стали більш впевненими у стосунках з нею, у розумінні її проблем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Островська К. О. Аутизм: проблеми психологічної допомоги [навчальний посібник] / К.О. Островська. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 110 с.
2. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / за редакцією академіка В.І.Бондаря. – Луганськ : Альма-матер, 2003. – 436с.